

Open brief aan Max Dohle

Geachte heer Dohle,

Na kennisneming van uw boek over Foekje Dillema en de daarmee gerelateerde website, informeer ik u over een aantal zaken die mij in positieve en negatieve zin opvallen. Boek en website nodigen uit tot een uitgebreide reactie, maar ik zal mij beperken tot een aantal facetten van de onderbouwing van uw verhaal.

Als eerste reageer ik op wat u schrijft over, wat we kunnen noemen de “medische kant” van de zaak. M.a.w. wat er met Foekje waarschijnlijk aan de hand is geweest. Wat u daarover schrijft lijkt mij zeer dicht bij de waarheid te komen. Ook wat u schrijft over andere “gevallen”, komt op mij plausibel over. Zo heb ik nooit geloofd in de beschuldigingen jegens de zusters Press.

De kern van mijn kritiek op wat u schrijft over de zaak Dillema, slaat op het hoge tendentieuze karakter. U voert veel informatie aan die correct is, of het nu om harde informatie gaat of minder harde. Met die informatie, maar met een andere werkwijze van ordenen en interpreteren, had een compleet ander boek geschreven kunnen worden. De kwaliteit van uw werk lijdt onder een aantal missers: diverse feiten kloppen niet, een aantal beweringen heeft een hoog speculatief gehalte, u voert informatie aan die volstrekt irrelevant is maar wel een valse toon zet en u gaat een aantal keren op de demagogische toer. Bovendien doet u beschuldigingen die onjuist en kwetsend zijn.

Voorbeelden van feiten die niet kloppen zijn o.a. de bewering dat tegen Osendarp de doodstraf wordt geëist (pag. 63), dat Paulen in de oorlog toetreedt tot de NTC en dat Moerman voorzitter is van de NTC.

Wanneer u vermeldt dat Blankers in de oorlogsjaren bij de politie werkt (hij had daar een kantoorbaantje), legt u meteen een relatie met collaboratie. U gebruikt zinnen als “In zijn hoofd gaat niet veel goeds om.” en “Haar tweede prooi zou ze met huid en haar verslinden.”. U misleidt hiermee uw lezers. De exacte coördinaten van het ongemak van Fanny in 1952 zijn in het kader van het boek volstrekt irrelevant. Dit in deze context vermelden, getuigt van een gebrek aan decorum. Uw verhalen over de situatie binnen de KNAU hebben een hoog speculatief gehalte. Zo spreekt u op pagina 64 over de onbeperkte macht van Jan Blankers. Het blijft bij een kreet, onderbouwing en voorbeelden blijven achterwege. Jo Moerman, zou ook zo'n machtsfiguur zijn geweest. Dat was juist in die periode niet het geval, mede door het feit dat hoofdbestuur en NTC altijd samen vergaderden. Moerman was geen voorzitter van de NTC, zoals u aanvoert, maar secretaris en stond als zodanig onder voorzitter Wim Peters (zie pag. 34). De machtsperiode van Moerman viel in een later tijdperk en beperkte zich vooral tot zijn bemoeienissen met vertegenwoordigende ploegen. Zijn overige “macht” binnen NTC en Bestuur was vooral retorisch van aard: de man had een geweldige kennis over atletiek.

Wat mij in negatieve zin het meest aanspreekt zijn uw beschuldigingen jegens de KNAU als NSB bolwerk. Bij de beschrijving van de situatie die ontstaat nadat Tollien Schuurman te kennen geeft niet naar Berlijn te willen, voert u KNAU-voorzitter Strengholt op als NSB-lid (pag. 34). In het boek van André Swijtink, “In de Pas”, over de sport in de oorlog (gebaseerd op zijn dissertatie), kunt u lezen dat hij daarin stelt dat Strengholt geen NSB-lid is geweest. Ook bij het NIOD, waar een dossier aanwezig is over Strengholt, is niets bekend over een NSB-lidmaatschap. In het werk van L. de Jong, waar een passage over Strengholt staat, wordt niets gezegd over een NSB-lidmaatschap, terwijl de Jong dat wel doet in dezelfde passage over een andere persoon. Mocht u kunnen aantonen dat Strengholt NSB-lid is geweest dan verneem ik graag de periode waarin en zijn stamnummer. Dat zou een aanwinst zijn voor de geschiedschrijving over de KNAU. Op pagina 25 stelt u dat het ook in de Atletiekbond voor en in de oorlog heeft gewemeld van

NSB'ers. U herhaalt dit op pag. 94 met de opmerking dat Paulen in 1944 voorzitter wordt van een club vol NSB'ers. Op eenvoudige wijze had u kunnen vaststellen dat deze stelling onjuist is. De KNAU heeft meteen na de oorlog gezuiverd (Zuivering Advies Commissie) en daarbij alle notoire NSB-leden geroyeerd. Hiervan is verslag gedaan in het bondsblad De Athletiekwereld. De gestraften zijn met naam genoemd en hun aantal bedraagt circa 30. Dit aantal, afgezet tegen het landelijk aantal NSB-leden in 1943, ligt lager dan het landelijk gemiddelde. M.a.w. de NSB was juist ondervertegenwoordigd in de KNAU. De ZAC heeft van drie top-functionarissen NSB-lidmaatschap vastgesteld, van Moerman, die een half jaar lid is geweest, van Jan van der Lee, die in 1943 terugtreedt uit de NTC en van à Stuling, NTC-lid in 1940 en kort in 1941. Kortom het overgrote deel van het KNAU-bestuur en van de NTC valt niet onder uw kwalificatie.

U suggereert dat de seksuele geaardheid van Moerman zijn vertrek bij de NSB kan hebben veroorzaakt. Veel waarschijnlijker is dat zijn atletiekomgeving hem heeft gecorrigeerd.

Op pag. 25 maakt u een opmerking over milde straffen voor sommige bestuursleden. U wekt hiermee de indruk dat de zuiveringscommissie van de KNAU haar werk niet goed heeft gedaan. Mag ik u er aan herinneren dat één van de leden van deze commissie, kolonel Scharroo, aan het hoofd heeft gestaan van de mariniers, die in mei 1940 de Maasbruggen in Rotterdam hebben verdedigd. U mag van mij aannemen dat met zo'n man in de groep, de commissie effectief heeft gewerkt. Ook de departementale zuiveringscommissie (CZS) is op het punt van uw verwijten, niet tot wezenlijk andere conclusies gekomen dan de ZAC.

Uw NSB beschuldigingen zijn ongenueanceerd en ik vind ze onbetamelijk. Het zijn zware beschuldigingen, die vertaald in de betekenis van toen, er op neer komen dat de KNAU vol landverraders zat. In werkelijkheid zaten er bij deze bond meer slachtoffers (verzetsstrijders, joden) die hun leven hebben geven, dan NSB-leden. De bestuurders van 1949-1950, de periode van de zaak Dillema, hadden op Moerman na, een smetvrij oorlogsverleden. U memoreert nog wel dat Paulen, bestuursvoorzitter vanaf 1944, in de oorlog gevangen heeft gezeten, maar gaat voorbij aan het feit dat ook de toenmalige NTC-voorzitter Wim Peters gevangen heeft gezeten en dat NTC-lid Frans Jutte vanwege zijn activiteiten in de sport, is moeten onderduiken, omdat hij zijn leven niet zeker was.

De zaak Foekje Dillema is een trieste zaak, zeker wanneer we daarop met kennis van nu terug zien. Het is een zaak met alleen maar verliezers. Met de informatie die is gepubliceerd door uw voorgangers (Wieringa, Kooman, de Jongh, Heere en Kappenburg, Andere Tijden Sport) gekoppeld aan uw eigen bevindingen, heeft u een basis in handen gehad om een goed verhaal te schrijven. Een verhaal over Foekje, over de hulpeloosheid van de medische stand en van de sport om met dit soort situaties om te gaan, over de geschiedenis van "vrouw zijn of niet" in de sport. Helaas is mijn vaststelling dat uw boek te veel een kruistocht is geworden om de "schuldigen" uit die tijd en zelfs nog uit de tegenwoordige tijd te "straffen". Dat is jammer van de energie die u in deze zaak heeft gestoken. En het is jammer voor de geïnteresseerde leek, die nu geen goed beeld krijgt van wat zich toen heeft afgespeeld.

Paul van Gool, 14 januari 2009